

СТАНОВИЩЕ
върху дисертационен труд
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

Изготвил становището: доц. д-р Николай Пенев Иванов

Тракийски университет – Стара Загора, Стопански факултет, катедра „Икономика“; Научна област 3. Социални, стопански и правни науки; в професионално направление: 3.8. Икономика; научна специалност: „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“; определен съгласно Заповед № 307 от 09.04.2026 г. на Ректора на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов за член на научното жури.

Автор на дисертационния труд: докторант Диман Христов Каранфилов

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, Научна област 3. Социални, стопански и правни науки; в професионално направление: 3.8. Икономика; научна специалност: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси).

Тема на дисертационния труд: „Усъвършенстване на фискалните техники при облагането с ДДС в България и Румъния“

I. Общо представяне на дисертационния труд

Предоставеният за оценка дисертационен труд на докторант Диман Христов Каранфилов на тема „Усъвършенстване на фискалните техники при облагането с ДДС в България и Румъния“ е логически обвързано и задълбочено изследване, разработено в общ обем от 192 стандартни страници.

Основният текст на дисертацията включва увод, три глави, заключение, списък на използваните таблици, фигури и списък на използваните литературни източници. Дисертацията е онагледена и съдържа 3 таблици и 13 фигури.

Изследването е добре балансирано в структурно отношение. Дисертационният труд е правилно построен, което позволява с необходимата логическа последователност да се изследват поставените проблеми.

Използваната литература, която е проучена от докторанта в процеса на изследване се състои от 91 заглавия, на кирилица и на латиница. Направен е опит да се демонстрира осведоменост на автора с изследванията по темата, както от български,

така и от чуждестранни автори. Източниците отговарят на тематичната насоченост. Не е установено недобросъвестно използване на чужди текстове.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Задълбоченият анализ на дисертационния труд позволява да се заключи, че изследване на подобна тематика е актуална във времето.

Избраната тема е дисертабилна и позволява да се направят аргументирани изводи, предложения и да бъдат формулирани приносни аспекти.

Предметът на дисертационното изследване обхваща конкретните фискални техники, процедури и механизми за контрол, чието усъвършенстване води до намаляване на измамите с ДДС и повишава приходите от данъка в централните бюджети на България и Румъния. Специално внимание следва да се отдели на електронните системи и съвременните технологични решения. Разглеждат се също така проблемите с измамите и начините за тяхното преодоляване.

За обект на изследване се определят системите за облагане с данък добавена стойност в България и Румъния.

Изследователската теза е добре формулирана. За водеща изследователска теза се поставя доказването на потенциала за усъвършенстване на фискалните техники при облагането с ДДС в България и Румъния, базирано върху европейска хармонизация, национални тенденции и взаимен обмен на стоки, капитали и добри практики за превенция срещу данъчни измами.

Основната цел е адекватна на предмета и обекта на изследване. Основната цел на настоящата дисертация е да анализират на фискалните техники по ДДС в двете съседки и членки на ЕС: България и Румъния. Търсят се възможности за усъвършенстване на българската система въз основа на успешния румънски опит. Изследването цели да предложи конкретни мерки за повишаване ефективността на администрирането. Важен аспект е намаляването на административната тежест за добросъвестните данъкоплатци.

Целта и задачите на изследването са прецизно формулирани, което е предпоставка за задълбочени изводи и препоръки.

Езикът и стилът на изложението в дисертационния труд са на добро равнище. Не се установяват повторения и отклонения в изложението. Трудът е правилно структуриран. Налице е съразмерност на отделните му части. *Научният инструментариум* е подходящ за конкретната проблематика и позволява да се правят аргументирани изводи.

Използваните литературни източници са акуратно цитирани в съответствие с изискванията. Не са установени съществени отклонения от нормите на научната и професионална етика.

Представеният автореферат в размер на 28 страници, представя пълно и точно съдържанието на дисертационния труд. Написан е на ясен, разбираем и издържан в научно отношение стил, като отразява основните моменти в дисертацията и дава ясна представа за постигнатото от докторанта.

Публикациите са обвързани с дисертацията, като осигуряват нужната публичност на постиженията на автора.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд се съдържат положителните страни и постиженията на автора, които могат да бъдат характеризирани като *приноси за теорията и практиката*. Научните постижения на автора се открояват с оригиналност и практическа приложимост:

- Разработена е цялостна сравнителна характеристика на системите за облагане с ДДС в България и Румъния, която систематизира сходствата, различията и специфичните национални подходи при администрирането на данъка.
- Формулирана е система от конкретни, практически приложими препоръки за усъвършенстване на българската система за облагане с ДДС, включваща поетапно въвеждане на електронно фактуриране, механизъм на сплит плащане и риск анализ с изкуствен интелект, базирани на доказани практики.
- Обоснован е коеволюционен модел на българо-румънско административно сътрудничество в областта на фискалния контрол.

IV. Критични бележки, мнения, въпроси и препоръки

По-смелото, явно, силно и аргументирано авторово присъствие в следващите разработки, би било предпоставка за по-висококачествена изследователска продукция.

Във връзка с публичната защита бих желал докторантът да отговори на следния въпрос:

** Препоръчвате внедряване на елементи от румънския модел за електронно фактуриране и сплит плащане в България. Какви според Вас биха били основните икономически, административни и организационни пречки пред практическото въвеждане на тези инструменти и как те могат да бъдат преодоленени?*

Посочените забележки и поставен въпрос, следва да се възприемат като насоки и препоръки в бъдещото развитие на докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Въз основа на направения задълбочен анализ на разработения дисертационен труд, с увереност може да се твърди, че той е научна разработка със значими постижения. Приносните моменти, научните достойнства и съдържанието на дисертационният труд представя в положителна светлина автора и неговите резултати.

Изследователските задачи са успешно изпълнени, а поставената основна цел е постигната. Научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд обогатяват научното знание и подпомагат практиката.

Представените ми материали за изготвянето на настоящото становище, отговарят на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Поради това си позволявам, напълно убедено и обективно, да дам положителната си оценка и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен “Доктор” по научна специалност “ Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси) на Диман Христов Каранфилов.

27.05.2026 г.

Гр. Стара Загора

Изготвил становището:

(доц. д-р Николай Пенев)